

Güneş doğarken gümüş paranın üstünde parladı.
Ve da birdenbire gözlerini açtı ve onca saatlık derin uykudan sonra uyuşmuş olarak uzandı. Orada yukarıda o kadar nem vardı ki! Köyün ucundaki iki katlı köy evinin kiremit kaplı çatısının üstünde.

"Günaydın", dedi nazikçe diğer yüzüne.

Cevap yok.

"Günaydın sana!
Uyan, sabah oldu..." dedi bir kez daha, daha nazikçe.

Fakat diğer yüzü cevap vermedi. Bugün de cevap vermemişti.

Hatırladığı kadar hiçbir zaman cevap vermemişti. Ne kadar nazik konuşursa konuşsun, ne kadar isterse istesin.

Gökte yükselen güneşe baktı ve gülümsedi.

"Niçin benimle konuşmuyorsun?" dedi yine öbür yüzüne.
"Konuş benimle, ben de senin olduğun kadar yalnızım."
"Konuş benimle."

"Biliyorum, belki benim arkadaşlığımı beğenmiyorsun, ama ne yapabiliriz? Sadece bir paranın iki yüzüüz. Ve arada sırada konuşsak güzel olurdu.
Birbirimizin olmak güzel olmaz mıydı?"

Fakat diğer yüzü konuşmuyordu. O kadar kez yalvarmıştı ona. Bildiği her biçimde ona yalvarmıştı. Fakat çok biçim bilmiyordu ki! Küçük ucuz bir paranın bir yüzü idi. Bundan fazlası yoktu.

"İyi geceler" dedi ona, karanlık çökerken...

* *

"Günaydın" dedi tatlıca güneşin ilk gülümsemesi ile.

Cevap yok. Belki daha uyuyordu! Biraz bekleseydi.

Güneş yükseğe çıkana kadar bekledi. Altın bir güneş. O köy evinin kiremit çatısındaki gümüş paranın üstünde, parlayan bir güneş. O zaman tekrar ona konuşmaya cesaret etti.

"Bugün güzel bir gün, öyle değil mi?"

Ama o cevap vermedi. Bugüne kadar hiçbir zaman cevap vermediği gibi.

Niçin?

Öbür yüzün ilgisi onu hislendirmemişti miydi?

Konuşmaması için acaba bir sebep mi vardı? Birinin diğer yüzünü tanımak istemesi acaba kötümüydü?

O bunu o kadar kötü bulmuyordu...

Ama diğer taraftan ne bilebilirdi? Küçük ucuz bir paranın bir yüzüydü.

...

Acaba...

...Fakat evet! Şimdiye kadar nasıl düşünmemişti? Bu olmazdı! Başka bir şey olmasına imkân yoktu. Bu, o kadar basit!

"Yoksa konuşamıyor musun?" dedi ona.

"Yoksa istiyor fakat konuşamıyor musun?"

"O zaman bir hareket yap, kiremite vur ve anlayacağım."

"Konuşamıyorsan, kiremite vur!"

Hiçbir şey.

Hiçbir hareket, hiçbir gürültü. Ve buna rağmen bir an için buna inanmıştı.

...Yalnız bir an için öbür tarafla temas edebileceğine inanmıştı...

Belki bir darbe ile çim tutmuş kiremite.

Bir belirsiz hareketle fikir, düşünce, duygu alışverişi yapabileceklerdi. Konuşmak için yeni biçimler bulacaklardı.

Konuşmak için!

Bir paranın iki yüzü, köyün kenarındaki bir damda. İki yüz yalnız, yapayalnız.

Hiçbir şey.

Hiçbir hareket. Hiçbir gürültü. Cevap basitti. Onunla konuşmak istemiyordu.

"İyi akşamlar" dedi ona, ve batıya giden güneşe bakakaldı. O kadar ağlamak istiyordu ki ama yapmayacaktı. Diğer yüzü belki bunu anlardı.

Belki belirsiz bir hareketten, tutamayacağı bir hıçkırıktan anlayacaktı.

Hayır, ağlayamazdı! Belki öbür yüzü anlardı. Ve onu hiçbir şekilde üzmemek istemezdi.

O da yalnız başına bir yüzdü, yapayalnız. Belki ondan da daha yalnız.

Ama o zaman neden konuşmuyordu ona? Neden?

Mademki ikisi de, küçük köyün ucundaki bir damda, yalnız yapayalnız iki yüzdü.

* *

O sabah ona günaydın demedi.

Onu bütün gece boğan bir sualle başladı. Dünyanın bütün köylerinde hiçbir paranın hiçbir yüzünün işkence çekmediği kadar ona işkence çektiren.

"Acaba benden nefret mi ediyorsun" dedi, ve gözlerinin ucunda bir irkilme, bir gözyaşını zorlukla tutabildi.

"Acaba köyü ve güneşi görebildiğim için mi benden nefret ediyorsun?" "Daima kiremite dönük olduğun için mi benden nefret ediyorsun?"

"Söyle bana! Söyle bana, lütfen..."

Cevap yok.

"Ama benim suçum değil, biliyorsun... Hatırlıyorsun, değil mi?"

"Bizi bu dama atan o yaramaz çocuk kabahatli!"

"Söyle bana. Hatırladığımı söyle..."

"...Konuş benimle, lütfen. Bende küçük ucuz bir paranın bir yüzüyüm. Konuş benimle! Kendinden bahset! Bir şey söyle! Senin diğer yüzünüm!"

O zaman ümitsizce simasını tarif etmeye başladı.

Alışılmış bir yüz gibiydi. Narin özellikleriyle güzel küçük bir burun ve sempatik gözlü bir kadın figürü.

İki katlı bir köy evinin damında ilelebet mahkum bir kadın.

"Kendini anlat bana", dedi ona.

"Söyle bana neye benziyorsun!"

"Arkadaş olabiliriz! İstersen en iyi arkadaş olabiliriz! Bütün paralardan bütün yüzlerden en iyi arkadaşlar.

Bütün köyde en iyi arkadaşlar. Bütün yurttta. Bütün dünyada, bir kelime söylersen.

Bir tek kelime!

İsteddiğini söylersen!"

"Ve ben o zaman yalnız senin için var olacağım! Ve artık hiçbir zaman benimle konuşmasan bile..."

Sessizlik. Mutlak sessizlik... Ama niçin?

O da yalnız, yapayalnız bir yüzdü, belki dünyadaki bütün yüzlerden daha yalnız...

...

O günden beri ve sonra, her gördüğünü ona tarif etmeye

başladı.

Ondan konuşmasını istemiyordu. Bundan böyle. Artık sadece hiçbir şey istemeden konuşuyordu ona.

Köy ve yanındaki orman hakkında konuşuyordu. Evlerin ve çarşının ortasındaki büyük yol hakkında konuşuyordu. Güneş ve bulutlar için konuşuyordu. Gökteki kuşlar için. Her Pazar günü çalan çanlar için.

O günden beri ve sonra bu yüzün hayatı aynı değildi. Her gördüğünü tarif ediyor, ve artık hiçbir şey istemiyordu.

Diğer yüzün için öğrenmek istememenin iyi mi kötü mü olduğunu bilmiyordu. Ama o günden beri hayatı daha güzeldi. Ve köyün herhangi bir ucunda, her hangi bir yüzden, daha az yalnız, çok daha az yalnız hissediyordu.

Daha az yalnız bir yüzdü.

* *

O damda buldukları andan beri ilk kez kasırğa kopuyordu. Kışın ilk kasırğası.

Ve kalın damlalar üstüne vurduğu için o kadar sevinçliydi ki. Değerli diğer yüzünü koruduğu için!

Rüzgar çok şiddetlendi.

O kadar şiddetlendi ki kiremitler titremeye başladı. O kadar titriyorlardı ki, çift katlı köy evinin kiremitlerinin daha önce hiçbir zaman titremediği kadar.

İşte o zaman olan oldu!

O kadar çabuk ki dünyanın herhangi bir ucunda hiçbir yüz ne olduğunu anlayamayacaktı...

Sadece yosun tutmuş damdan yuvarlandığını hissetti.

* *

Orada aşağıda o kadar, o kadar rutubet vardı ki!

Orada aşağıda, köyün ucundaki bir köy evinin bahçesinin ortasında.

Buna rağmen daha da sevinçli bir yüzdü! Çamurun içine saplanmış bir yüz olmasına rağmen. Narin özelliklere sahip çamurun içine saplanmış bir kadının yüzü.

Ama o kadar sevinçliydi ki!

Diğer yüzü yine bulutları görebilirdi. Arabaları ve yolları. Çanları ve ormanları.

Diğer yüzüne, güneş çarpıyordu!

Evet, o kadar sevinçliydi. Bütün köyde hiçbir paranın, hiçbir yüzün, hiçbir zaman olmadığı kadar sevinçliydi.

Ve diğerk yüzü mutlaka onunla konuşacaktı. O zamana kadar hiç onunla konuşmayan o yüz.

Şimdi mutlaka ona herşeyi tarif edecekti. Her gördüğünü. Dağları ve ormanları. Köyü ve evleri. Güneşi ve bulutları...

Kendisi onu duyamasa bile. Kendisi onunla konuşamasa bile. Artık çamura saplanmış bir yüz olsa bile.

Herşeye rağmen daha az yalnız iki yüzdüler. Köy evleri ile dolu, o küçük köydeki diğerk herhangi yüzlerden, daha az yalnızdılar.

İşte o zaman olan oldu!

O kadar çabuk ki, dünyanın herhangi bir ucundaki hiçbir yüz ne olduğunu anlayamazdı.

Ama o maalesef yetişmişti... Maalesef her şeyi anlayabilmişti...

* *

...Artık hiç rutubet yoktu.

O koleksiyoncunun koleksiyonunun, önemli bir yerinde tertemiz bir yüzdü. Ve hakikaten, koleksiyonun en tuhaf, acayip parçasıydı.

Nadir ve çok pahalı bir paraydı.

Eşsiz bir paraydı gerçekten!

Hiçbir koleksiyoncunun daha önce bulamadığı bir paraydı!

Büyük koleksiyonun ortasındaki cam kutudaki o para —ve bana nasıl ve niçin diye sormayın— tek yüzlü bir para idi!

Evet, doğru duydunuz!

Yalnız tek yüzü olan bir para.

...Öyle yalnız bir yüz ki,
dünyanın başka hiçbir yerinde, hiçbir paranın,
hiçbir yüzün olmadığı kadar.

17'i 18'e bağlayan Aralık ayı

Şehrin en büyük kitabevi olduđu kesindi.

Çok fazla kitap bir yerde toplanmıştı. Tahta tezgahın üzerine yayılmış. Sonsuz raflara sıralanmış. Tavana ulaşan raflar.

Birinin arkasında diğeri sırayla dizilmiş kitaplıklar. Ve insan kalabalığı. Aşırı bir kalabalık. Bu kitabevinde her yaşta ve her çeşit insan vardı. Şehrin en büyük kitabevi.

Ancak orada, arkadaki son kitaplıkta, bütün rafların en yukarısında yalnız bir kitap vardı.

O kadar çok yalnızdı ki kitabevindeki insanlar —her türden insanların oluşturduğu bu kalabalık— onu önemsemiyordu. O kadar çok yalnızdı ki bir kayıtsız kitabevindeki sonsuz raflar ve tezgahlar onu önemsemiyordu. Soğuk önemsiz bir kitabevinin.

O kitabın kendi hikayesi vardı...

...

...Bir sabah bir matbaanın tuhaf bir makinesinin yanında uyandı. Diğer çok kitaplarla bağlı bir şekilde uyanmıştı. Diğerleriyle aynı tür kitap olsa gerek. Ancak ayrıntı hatırlamıyordu. Hemen tekrar uykuya daldı.

O kitap —hatırlıyorum— yorgun doğdu.

İkinci kez uyanmasının sebebi onu bir elin sıkıca tuttuğunu hissetmesiydi. Güzel bir uyanıştı. Ama uzun sürmedi. El açıldı ve kitap yerine yerleştirildi. O el kitap satıcısının eliydi belki de.

Ve o yer, bugün bulunduğu yerin aynısı. Tam olarak aynı yer. Bütün kitaplıkların en sonunda yukarıdaki rafta, sağda bir yerde...

...

Uzun zaman hatta çok uzun zaman onu birisi görür diye bekledi. Birisi onu sormak için gelecekti. Onun bulunduğu yere doğru gelen kadının onun için geldiğine dair umudu vardı.

Onu indirsin, ona baksın, onu beraberinde götürsün, evine alsın, güzelliklerle renkli kitaplarla dolu daha küçük, daha güzel, daha dostane bir kitaplığa.

Öyle bir eve sahip olsun. Bu, yalnız bir kitap.

Ve acaba diğer aynı kitaplar neredeydi? Başka bir rafta mı? Belki de tezgahlar?

Yanında onun gibi başka bir kitap yoktu. Şehrin ilk kitabevinde —ne olmuş yani?— ansiklopediler gibi kalın kitapların arasına sıkıştırılmış bu küçük ve güzel kitapçık, son kitaplığın son rafında. Bir dram bu.

Bir hata olmalıydı.

Günler geçiyordu fakat bir tane el bile ona dokunmuyordu. Hangi kitap? Dünyadaki herhangi bir kitabevinden, herhangi bir raftan, herhangi bir kitaptan daha çok bir dokunuşa ihtiyacı olan kitap. Bir kitabın yalnızlığı.

Günler geçiyordu ve hiçbir el ona dokunmuyordu. Geriye kalan hiçbir kitap da onunla konuşmuyordu —ona sırtları dönüktüler!— garip bir şans oyununda gibiydi. Hangileriydi bunlar? Bunlar ansiklopediler gibi olan kalın uzun ve sevimsiz kitaplar!

Yani orada yukarda, dünyanın son kitaplığındaki son rafta bir zamanlar her şeyden ve herkesten nefret eden bir kitap vardı...

Tüm tezgahlardaki, renkli kitaplardan nefret etmişti. Onları satın alan insanlardan, aynı kitaplardan nefret etmişti. Satıcılardan, kasiyerlerden, kısa boylu, kel sahipten nefret etmişti. Yanında bulunan kitaplardan, tavandan ve büyük beyaz lambalardan raflardan ve siyah kitaplıklardan...

Kendinden de nefret etmişti. Yazarından bile nefret etmişti.

Kim? Bu kitap! Bir zamanlar sadece bir dokunuş isteyen bir kitap. Basit bir dokunuş. Bir zamanlar sadece sevgi isteyen bir kitap!

Orada yukarda, şehrin son kitabevindeki son rafta bir zamanlar insanlardan nefret eden bir kitap vardı.

* *

Günler yavaş ve dayanılmaz bir şekilde geçiyordu. Kapağının rengi soldu ve sayfalar zamanla ve nefretle neredeyse sararmıştı.

Ne olmuş yani? Ne de olsa artık kimse onu satın almıyordu. Kimse hiçbir zaman dikkat etmeyecekti. Mutsuz bir kitap. Bir kitabevinin, bir kitaplığın son rafındaki yalnız bir kitap. Şey hakkında bir kitap...

NE hakkında?

Hiçbir zaman onu öğrenmedi! Hiçbir zaman onu bilmedi! Ve ama şimdiye kadar hiç ama hiç düşünmedi. Hiç düşünmedi ne tür bir kitap olduğunu!

Ne kitabıydı bilmiyordu! Çünkü hiç öğrenmedi ...okumayı!

Bu kitap okuma-yazma bilmeyen bir kitaptı!

Bir komedi bu.

...

O andan itibaren merak etmeye başladı. Ne olabilirdi? Acaba gerçekten de güzel bir şey miydi?

Yok hayır! İnsanlar güzel şeyler satın alıyorlar. Kesinlikle başarısız bir kitap olmalı.

Bakmaya, açmaya, sayfalarını karıştırmaya, evine renkli ve altın kaplamalı kitaplarla küçük ve güzel bir kitaplığa almaya değmeyecek bir kitap.

Soğuk önemsiz bir kitap olsa gerek! Saç dökülmesinin sebepleri ile ilgili bir tez herhalde.

Yok hayır! Kısa boylu kel kitabevi sahibi bakardı ona!

Sıkıcı matematik kitaplarından biri miydi?

Ama matematikçiler de böyle tür kitapları buluyorlardı, keşfediyorlardı!

Ne olabilirdi? Ve madem kendisi ne olduğunu bilmiyordu diğerlerinin onu almasını nasıl bekleyebilirdi? Ve öğrenmek için kime sorabilirdi? Kime? Kime? Kime?

En sondaki kitaplıkta en yukardaki rafta sağ tarafta bir yerde yalnız bir kitaptı. Belki de şehrin en büyük kitabevinde, bütün kitabevinin okuma yazma bilmeyen tek kitabıydı.

Ve sayfalarında taşıdığı harfler, güzel, kaligrafik harfler onu ilgilendirmiyordu.

Hem de hiç.

Harfler, gördüğünüz gibi, onları okumayı bilenler dışında kimse ile konuşmuyorlardı.

Harfler, çok ama çok da kibirli!

* *

En azından ismini bilseydi. Başka hiçbir şey. İsmi sadece! En azından saç dökülmesinin sebeplerini anlatan sıkıcı bir kitap olduğunu anlasaydı. Koleksiyoncu matematikçiler için bir kitap olduğunu anlasaydı. Bir şey!

Hiçbir şey. Bir dramdı bu. Hiçbir çare yoktu. Ona yardım edecek kimse yoktu. Bir kitabevinin köşesinde, dünyanın bir ucunda, anlamsız bir kitap galaksisinde yalnız bir kitaptı.

Manasız harflerin zirvesinde bir kitap.

Yine de mutsuz bir kitaptı.

Artık ne kitaplardan, ne tezgahlardan, ne durmadan gelen ve giden insanlardan, ne müşterilerden, ne tavanlardan ne de büyük beyaz lambalardan nefret ediyordu. Hiçbir şeyden ve hiç kimseden nefret etmiyordu.

Ama yine de çok boş bir kitaptı. Belki de daha önce hiç

olmadığı kadar boştu.

Şehrin herhangi bir kitabevinde hapsolmuş yapayalnız bir kitaptı. Gezegendeki herhangi bir şehirde. Ne olmuş yani?

Hiçbir şeyle ilgilenmiyordu artık. Dünyayı küçük bir kitabın arkasından bile görmüyordu. Ne olmuş yani? Yanındaki diğer kitaplar gibi aynı olabilirdi. Yanında ansiklopedi gibi büyük ve kaba kitap olsa bile.

Artık hiçbir şeyin anlamı yoktu. İçeriği olmayan bir kitaptı!

Belki aslında diğer kitaplarla aynı şeyleri içeriyordu. Onu bu rafa koymaları belki de şans değildi. Belki de onu buraya koymaları gerekiyordu. Ansiklopedi gibi kalın kitaplarla birlikte.

BURAYA! Son rafa. Son kitaplığın üst rafının sağında bir yerde şehrin ilk —e yani?— kitabevinde.

Belki de yeri burasıydı!

Ne farkeder? Hiç ama hiç denecek kadar yok muydu?

* *

Eğer sayfaları beyaz olsaydı çok daha güzel olurdu, öyle değil mi?

O zaman bunun gerçekten de içeriği olmayan bir kitap olduğunu anlardı. Dünyadaki tüm kitabevlerindeki, tüm kitaplıklardaki, tüm raflardaki içeriği olmayan sadece bir kitap.

Ancak, içeriği olmayan kitap yok! Hiçbir yerde içeriği olmayan kitap bulamazsın! Dünyadaki tüm kitabevlerine bak-san da!

Neden?

Neden doğması gerekiyordu? Neden? Neden?

Birisinin orada olup ona cevap vermesini çok isterdi. Yazarının orada olmasını isterdi.

...

Acaba onu yazan birisi var mıydı?

Eğer defolu sadece bir kitapsa? Hatırladığı o ilk gün, o gün, oradaki makinenin hatasıyla doğmuş bir kitap mıydı? Eğer sadece bir hataysa? Anlamsız bir kitapsa? O zaman?

O zaman sadece bir hataydı! Ne olmuş yani? Bir yalnız

kitabın burada, dünyanın bir ucunda bulunması hata değil miydi?

HATA DEĞİL MİYDİ?

Ve bir plana dayalı yazılmış bir kitapsa? Bir plana dayalı ve çok düşünceyle mi yazılmıştı? Evet... belki... olabilir... Büyük bir ihtimal.

Ama beğenmediyse? Kitabın içeriği —inanılmaz derecede üzerinde çalışılmış— olmasına rağmen onu beğenmediyse?

İçeriği yazar tarafından beğenilmiş ama kitabın kendisi tarafından beğenilmeyen bir kitapsa? O zaman ne?

O zaman çok daha kötü! Hata olmayacaktı! Sonsuza kadar hükümlü olacaktım! Yazarı memnun etmek için doğru şekilde tasarlanmış bir kitap! Neden?

Neden bana sormadı? Her şeyin bedelini ben ödemiyor muyum? **BEN. BEN!** Bir yerlerdeki bir kitabevinde, bir rafta sonsuza kadar saklı kalmış ben!

BEN VE SADECE BEN!

...

Bağırın bir kitaptı.

Dünyanın sonunda kadar hiçbir müşteri, hiçbir mal sahibi, hiçbir satıcı, hiçbir yazarın hiçbir zaman hayal edilemeyeceği kadar yalnızdı kendi kendine tek başına inliyordu.

Gözyaşları içinde olan, ağlayan bir kitap! Kağıttan sayfalarını ıslatan.

Çünkü artık sayfalarının bir önemi yoktu...

* *

Çünkü hiçbir zaman bir önemi yoktu. Ne onların, ne büyük harflerle başlıkların...

Bu, kitap için hiçbir anlamı yoktu! Çünkü içeriği olmayan, içindeki her şeyi olan ve hiçbir şeyi olmayan kitaptı.

Evrenin bir ucunda sade bir kitaptı. Ve evren de mantıksız bir şekilde onun içinde kapandı.

Bu kitabın başlığa ihtiyacı yoktu.
Hiçbir kitabın başlığa ihtiyacı olmadığı gibi!

Bu kitabın yazara ihtiyacı yoktu.
Hiçbir kitabın yazara ihtiyacı olmadığı gibi!

Bu kitap hiçbir şey istemiyordu! Satıcı, tezgah, kitaplık, raf istemiyordu, değeri yoktu ve fiyatı yoktu.

Bu kitap —her kitap gibi— başlık isteseydi kendisi onu bulurdu! Eğer içerik isteseydi onu kendisi yazardı!

Ve çocuklar için bir kitap olurdu.
Müzikli ve rengarenk bir kitap...

...

İnsanlar gitmiş, ve kısa kel kitabevi sahibi ışıkları kapatmış ve ağır demir kapıyı kilitlemişti.

Ama orada, sessizliğin ve karanlığın içinde, o kadar çok kitabın arasında dünyanın son kitaplığının son rafında, tek başına diğer kitaplara sesleniyordu!

Ve onları kapaklarından başlıkları silmeleri için davet ediyordu. Arka kapak yazılarını silmelerini. Ve sadece birbirlerine dokunmalarını.

Gecenin neminde sıırıksıklam olmuş gibi duran, çılgın bir kitap, titreyerek diğer kitaplara bağırıyordu.

Titreyerek bağırıyordu, ama kimse onu duymuyordu...

...Düzeni bozmak istemiyor gibi görünüyorlardı!

Ancak soracak da kimseleri yoktu!

Sadece dünyanın bir ucunda yazarlara ve satıcılara, alıcılara ve sahiplere ihtiyaçları olmayan basit ve yalnız birkaç kitaptılar.

Onların kitaplara ihtiyaçları vardı, ama yine de onlara hiç sormamışlardı.

Onları birkaç rafa mahkum etmişler, dünyanın son birkaç kitaplığına onları yığmışlardı.

Ve onlara hiç sormadılar.

Ancak bedeli onlar ödüyor — evrenin ucundaki yalnız ki-

taplar...

...

Bu da öyle bir kitaptı, ona hiçbir şey sormadılar. Dünyanın o ucunda tek başına bağırp çağırın bir kitap.

Şaka gibi bir kitap! Gözyaşları boş sayfalarını eritene kadar diğer kitaplara çağırın, onları yanına davet eden, isimsiz, içeriği olmayan bir kitap...

Bir zamanlar diğer kitapları da seven bir kitaptı.

Ve dünyanın bir ucunda bu kadar küçük bir kitapta, bir kitaplığın böyle küçük bir rafında olması garipti, oysa bir anda oraya sığabilirdi...

çok fazla mutluluk!

(16 Aralığı 17'e bağlayan gece)